

Atıf Bilgisi: Tanacı, F. ve Balcı, Ş. (2021). Türkiye’de gazetecilik eğitimi: Akademi, öğrenci ve sektör beklentileri üzerine bir araştırma. *İNİF E- Dergi*, 6(2), 409-429.

TÜRKİYE’DE GAZETECİLİK EĞİTİMİ: AKADEMİ, ÖĞRENCİ VE SEKTÖR BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Fadimana TANACI**

Prof. Dr. Şükrü BALCI***

DOI: 10.47107/inifedergi.882983

Araştırma Makalesi****

Başvuru Tarihi: 19.02.2021

Kabul Tarihi: 06.05.2021

Öz

İletişim alanında eğitim verilen ilk bölümler gazetecilik, radyo televizyon ve sinema ile halkla ilişkiler ve tanıtım olarak yer almaktadır. Zamanla iletişim fakültesi sayısı artış göstererek sıralanan bölümlere yenileri eklenmiş ve bir çeşitlilik yaşanmıştır. Bu durum iletişim eğitimine yönelik yürütülen tartışma ve çalışmaları artırmıştır. Gazetecilik eğitiminin esas alındığı bu çalışmada konuyla ilgili yapılan temel tartışmalardan yola çıkılarak akademi, öğrenci ve sektör beklentilerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla öğrenci, akademisyen ve sektör temsilcilerinden saha araştırması yöntemi kullanılarak farklı tekniklerle veriler toplanmıştır. Anket tekniğinin uygulanmasında Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü öğrencileri evren olarak belirlenerek, rastlantısal örneklem tercih edilmiş ve 300 katılımcı ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Akademisyen ve sektör temsilcilerinin beklentilerini tespit etmede mülakat tekniği ile veri toplanmıştır. Yapılandırılmış mülakat tekniği esas alınarak taraflara 8 soru yöneltilmiştir. Her 2 grup için de amaçlı örneklem kullanılmıştır. Gazetecilik bölümlerinde ders veren akademisyenleri temsilen 12 farklı üniversiteden 13 akademisyenle görüşme yapılmıştır. Örneklem seçiminde, devlet üniversiteleri dışındaki üniversitelerde de görev yapan akademisyenlerin bulunmasına dikkat edilmiştir. Sektör temsilcilerinin evrenini Konya yazılı yerel basın çalışanları oluşturmuştur. Örneklem seçiminde sektör temsilcilerinin farklı birimlerde görev yapıyor olmaları göz önünde bulundurulmuştur. 7 farklı yerel gazetede faaliyet gösteren 10 sektör temsilcisinden veri toplanmıştır. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre öğrencilerin gazetecilik eğitiminden en önemli beklentileri; iyi bir gazeteci olmayı, bilgili ve kültürlü insan olmayı ve toplumdaki insanlardan farklı olmayı sağlamasıdır. Akademisyen ve sektör temsilcilerinin çalışmada irdelenen konular hakkında genel olarak benzer düşüncelere sahip oldukları görülmüş ve en önemli beklentilerinin iyi bir gazeteci yetiştirmek olduğu sonucu elde edilmiştir. Gazetecilik eğitiminden temel beklentilerin ilgili taraflar için aynı olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İletişim Eğitimi, Gazetecilik Eğitimi, İletişim Akademisyenleri, Basın Sektörü

JOURNALISM EDUCATION IN TURKEY: A SURVEY ON ACADEMY, STUDENT AND SECTOR EXPECTATIONS

Abstract

The first departments trained in the field of communication are journalism, radio television and cinema, as well as public relations and publicity. Over time, the number of communication faculties increased and new ones were added to the listed departments and there was a diversity. This situation has increased the discussion and work carried out on communication education. In this study, which is based on

* Bu çalışma, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik ABD’de Prof. Dr. Şükrü Balcı danışmanlığında hazırlanan “Türkiye’de Gazetecilik Eğitimi: Akademi, Öğrenci ve Sektör Beklentileri Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** 100/2000 YÖK Doktora Bursiyeri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım ABD, E-mail: fadtnac@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4552-2964

*** Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, E-mail: sukrubalci@selcuk.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0477-0622

**** Yazar / yazarlar, makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğuna ve kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edildiğine yönelik beyanda bulunmuştur.

journalism education, it is aimed to identify the expectations of academia, students and the sector by starting from the basic discussions on the subject. For this purpose, data was collected from students, academicians and sector representatives using field research method with different techniques. In the application of the survey technique, students of the Journalism Department of the Faculty of Communication of Selcuk University were identified as universe, a random sample was preferred and 300 participants were interviewed face-to-face. Data was collected by interview technique to determine the expectations of academicians and sector representatives. 8 questions were asked to the parties based on the structured interview technique. A purposeful sample was used for all 2 groups. 13 academics from 12 different universities were interviewed representing the academics who taught in the journalism departments. In the selection of the sample, attention was paid to the presence of academics who also work in universities other than public universities. The universe of sector representatives was formed by Konya written local press employees. In the selection of the sample, it was taken into account that representatives of the sector work in different units. Data was collected from 10 sector representatives operating in 7 different local newspapers. According to the results obtained in the study, the most important expectations of students from journalism education are to be a good journalist, to be a knowledgeable and cultured person, and to be different from people in society. Academicians and industry representatives were found to have generally similar thoughts about the issues examined in the study, and it was concluded that their most important expectations were to train a good journalist. It has been concluded that the basic expectations from journalism training are the same for the interested parties.

Keywords: *Communication Education, Journalism Education, Communication Academics, Press Sector*

Giriş

Türkiye’de iletişim eğitimi tartışmalı ve sorunlu bir konu olarak değerlendirilmekte, alanın dinamik olması sebebiyle her yeni gelişme beraberinde farklı yaklaşımları da getirmektedir. Endüstrinin gelişmesi, gazeteciliğin değişime uğraması, yeni beceriler gerektiren bir meslek haline gelmesi, reklamcılık ve halkla ilişkilerin gelişmesi gibi olgular iletişim eğitimi şekillendirmiştir. Değişen ve gelişen bir alanda nasıl bir eğitim verileceğine ilişkin tartışmalar devam etmektedir (Uzun, 2007, s. 118). Alanda ne iletişim eğitimi ne de bu eğitimi verenlerin konumu çok parlak değildir. Medya sektörü iletişim eğitimi verilmesinde istekli olmakla beraber; sadece iletişim eğitimi almış olmayı kabul etmemekte, iletişim mezunlarını işe almakta çok gönüllü davranmamaktadır. Sektörün istediği iletişimci profilinin tanımı hâlâ kesin değildir. Sektör iletişim eğitimi denetim altında tutmak isterken; eğitimin üniversite düzeyinde olmasından dolayı bu istediğini çok fazla yerine getirememektedir (Tokgöz, 2003, s. 11).

Son yıllarda hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde kurulan iletişim fakülteleri artış göstermektedir. Bu fakültele alına öğrenci sayısının giderek artmasının, özel iletişim eğitimi veren kurumların ve kuruluşların açılmasının üzerinde durulması gerekmektedir (Yıldırım, 2012, s. 450). İletişim fakültelerinin sayıca fazla olmasının yanı sıra ayrılan kontenjanlar da ihtiyacın çok üzerindedir. Bu durum hem öğrenciler açısından hem de öğretim elemanları açısından sorun olmaktadır. Her yıl binlerce gazeteci, radyo televizyoncu, halkla ilişkiler uzmanı ve reklamcı mezun olmaktadır. Bu öğrencilerden çok azı meslekleri ile ilgili bir alanda çalışabilmektedir. Hatta çoğu o şansı yakalayamamakta, işsizler ordusuna dâhil olmaktadır (Gezgin, 2005, s. 3). Mezun öğrencilerin söz konusu durumu, istihdamı göz önünde bulundurarak tercih yapan öğrencileri fazlasıyla etkilemekte ve öğrenci kalitesini yıldan yıla düşürmektedir. Fakülte ve bölüm tercihinde doğrudan etkisi bulunan istihdam edilme oranları öğrencileri düşündürmektedir. Genel olarak medya sektörünün durumunu göz önünde bulunduran öğrencilerde, mesleğe karşı çok fazla istek söz konusu değilse ve üniversite sınavında alınan puan diğer fakülte / bölümlere yeterli durumdaysa gazetecilik bölümü ilk sıralarda yer almamaktadır.

Dersler hakkında da birtakım tartışmalar söz konusudur. Fakültele göre öncelenen dersler değişmekte, ortak bir payda görülememektedir. Bu konuda öneriler getirilmesi ve fakülteler arasında eşgüdüm sağlanması gerekmektedir (Dağtaş, 2003, s. 195). Hem teorik

hem de pratik eğitim uygulamalarında ciddi sorunlar bulunmaktadır. Pratik uygulamaları yürüten çoğu eğitimcinin bilgi niteliği ve aktarma becerisi temel problemlerin başında gelmektedir. Fakültelerde verilen uygulama ile sektörde yer alan uygulama arasında farklılıklar mevcuttur. Bu durum iletişim fakültelerinin eğitimini sorgulatmaktadır (Kılıç ve Arık, 2013, s. 162). Ayrıca derslerin mevcut şartlara göre güncellenmesi gerekmekte, sektör bu yönde talepte bulunmaktadır. Öğrencinin mezuniyet sonrası, sektörün ve yaşanan toplumun gerektirdiği şartlara ne düzeyde uyum sağlayabildiği verilen eğitim ile doğrudan ilişkilidir. Peltekoğlu (2001, s. 121) eğitim sürecinde kaliteyi yakalayabilmenin 2 temel koşulu olduğunu belirtmektedir. Bu koşullardan ilki, uygun eğitim programının düzenlenmesi ve öğretim kadrolarının uzmanlık alanlarında ders vermelerinin sağlanmasıdır. İkincisi sektörün eğitimi ciddiye alması ve işbirliğine açık olmasıdır.

Fakültelerle birlikte medya sektörü de birçok açıdan eleştirilmektedir. Daha çok gelir kaygısıyla hareket eden sektör, yeni mezunları stajyer adı altında gereğinden fazla sürelerde ücret ödemediği çalıştırmaktadır (Gezgin, 2008, s. 33). Ücretsiz çalışma saatlerinin artması, yeni beceriler açısından eski çalışanların tasfiyesi, iş güvenliği ve yeni becerilere adaptasyon konusunda kurumsal eğitimin eksikliği önemli sorunlardandır (Yıldırım, 2010, s. 248). Çözüm bekleyen sorunlara yenilerinin eklenmesi kısır bir döngüyü ortaya çıkartmakta; verilen eğitimi, medya sektörünü ve öğrenci niteliğini olumsuz olarak etkilemektedir. Bu olumsuzluk özellikle istihdam konusuna doğrudan yansımaktadır. Gülsünler (2008, s. 95), iletişim sektöründe mektepli alaylı ayrımı konusunda alaylıların tercih ediliyor olmasının; iletişim alanında işverenlerle çözülmesi gereken konular arasında olduğunu ifade etmektedir.

Öz olarak iletişim eğitimindeki temel sorunlardan yola çıkılan bu çalışmada gazetecilik eğitimi konusunda akademisyen, öğrenci ve sektör beklentilerini tespit etme amaçlanmaktadır. Literatürde üçlü bakış açısının eksik olması çalışmanın temel çıkış noktası olmuştur. Türkiye’de gazetecilik eğitime yönelik tarihsel bir sunumun ve genelde iletişim özelinde ise gazetecilik eğitime yönelik çalışmaların değerlendirildiği kısım çalışmanın ilk bölümünü oluşturmaktadır. Yöntem başlığı içinde, çalışmaya dair genel bir betimleme yapılmakta; amaç, kullanılan yöntem, evren ve örnekleme dair bilgiler verilmektedir. Çalışma bulgularının değerlendirildiği 3. bölümde ulaşılan sonuçlar yer almaktadır.

1. Literatür Taraması

Bu başlık içinde gazetecilik eğitiminin tarihsel sürecine ilişkin teorik bir çerçeve çizilmektedir. Devamında ise konu ile ilgili çalışmalar sunulmakta, genel bir betimleme oluşturulmaktadır.

1.1. Türkiye’de Gazetecilik Eğitiminin Tarihsel Çerçevesi

Endüstrileşmenin artmasıyla beraber haberleşme süreci kapsam olarak genişlemiştir. Türkiye’de, İkinci Dünya Savaşı ve partili sisteme geçildikten sonra basın alanında bir hareketlilik olmuştur. Bu olaylar sonucunda o döneme kadar alaylı olarak yetişmiş basın çalışanları ile yetinilemeyeceği anlaşılmıştır. Oluşan ihtiyaca yönelik önce İstanbul’da sonra Ankara’da üniversitelere bağlı, daha sonra da özel sektörde gazetecilik ve basın yayın okulları açılmıştır (Abadan-Unat, 1972, s. 67).

Türkiye’de ilk özel gazetecilik okulu 1948’de Müderris Fehmi Yahya Tuna tarafından açılmıştır. Bu okul Marmara Üniversitesi’ne bağlı basın yayın okulunun temeli sayılmaktadır. Türk basın tarihinde Tuna, Türkiye’de gazetecilik eğitimi başlatan ilk isim olarak geçmektedir. Ahmet Rasim, Tuna’nın faaliyete geçmesinde etkili bir isim olmuştur (İnuğur, 1988, s. 155). Rasim’in yaşadığı yıllarda gazetecilik okulları dünyada yeni

açılmaya başlamıştır. O dönemde gazetecilik yeni bir bilim ve eğitim konusudur (Topuz, 1973, s. 115). Türkiye’de 1946 yılında çok partili hayatın başlaması, 1950 yılında iktidarın el değiştirmesi; siyasi hayatın canlanmasını ve gelişmesini, gazete okuyanların sayısının artmasını beraberinde getirmiştir. Bu dönemde İstanbul Üniversitesi ile İstanbul Gazeteciler Cemiyeti’nin çabaları sonucunda basınla ilgili ikinci eğitim kurumu, iktisat fakültesi bünyesinde kurulan gazetecilik enstitüsüdür (İnuğur, 1988, s. 157).

İstanbul Gazeteciler Cemiyeti’nin o zamanki başkanı Cihat Baban’ın ilk teşebbüsü üzerine İstanbul Üniversitesi yerli ve yabancı bilim insanlarının fikir ve görüşlerini almıştır. Gerekli incelemeler sonucunda İstanbul Üniversitesi Senatosu’nun 17-24 Kasım 1949 tarihli kararlarına göre iktisat fakültesine bağlı gazetecilik enstitüsü kurulması için adım atılmıştır (Abadan-Unat, 1972, s. 68). 1950 yılı güz döneminde gazetecilik enstitüsüne iki yıllık eğitim için öğrenci alınmıştır. Enstitüye hem lise mezunları hem de enstitü yönetmeliğinin geçici maddesi gereği iki yıl fiilen gazetecilik yapmış olanlar da kabul edilmiştir. Bu kişilerin öğrenim durumlarına bakılmamıştır. Enstitüde iktisat fakültesi öğretim üyeleri yanında tanınmış gazeteciler de ders vermiştir (Uzun, 2007, s. 121). 1982’de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Yasası ile birlikte İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü’ne bağlanarak, İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu adını almıştır (Tokgöz, 2003, s. 13).

Gazetecilik enstitüsünün basını sınırlı anlamda ele almış olması, kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayacak biçimde eğitim veren bir kurumun ihtiyacını doğurmuştur. Ankara Gazeteciler Cemiyeti, toplumsal gelişmenin iletişim, tanıtma ve etkileşimle gerçekleşebileceğini savunmuştur. 1960 sonrası yeni bir yüksekokulun kurulması gündeme gelmiştir. İletişim alanında eğitim verecek yeni bir okulun kurulması isteği Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’ne iletilmiş ve fakültenin profesörler kurulu 1962 yılında haberleşme enstitüsünün kurulmasını kabul etmiştir (Uzun, 2007, s. 121). Ankara’da Gazetecilik Yüksekokulu’nun kurulması ilk kez 1962 yılında ele alınmıştır. Gazeteciler böyle bir okulun kurulması için Birleşmiş Milletler Bürosu’na başvurmuş ve büro başvuruyu UNESCO’ya duyurmuştur. 26 Haziran 1962’de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde bölümün kurulmasına karar verilmiştir (Topuz, 2014, s. 376).

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksekokulu yönetmeliğinin yayımlanmasıyla okulun açılması için hazırlıklar başlatılmıştır. Ders programlarının hazırlanabilmesi için yurtdışındaki üniversitelere anket gönderilmiş ve gelen cevaplara göre basın yayın yüksekokulunun ilk ders programları için adım atılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda 7 Kasım 1965’te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksekokulu eğitime başlamıştır. İlk müdür Prof. Dr. Fahir Armaoğlu olmuştur (Tokgöz, 2003, s. 14). Bu okulun kurulmasında yine üniversite ve gazeteciler cemiyetinin işbirliği etkili olmuştur. Daha sonra Ankara ve İzmir’de özel gazetecilik yüksekokulları kurulmuştur. 1971 yılında özel okullar devletleştirilerek, 1472 sayılı kanunla iktisadi ve ticari ilimler akademilerine bağlanmıştır. Bunun sonucunda ikisi Ankara’da, ikisi İstanbul’da ve biri de İzmir’de olmak üzere beş yüksekokulda lisans düzeyinde gazetecilik öğretimi yapılabilecek hale gelmiştir (İnuğur, 1988, s. 157).

8 Haziran 1965’te çıkartılan 625 sayılı “Özel Öğretim Kurumları Kanunu” ile Türkiye’de gazetecilik özel yüksekokulları kurulmasının önü açılmıştır. Yasa çerçevesinde ilk gazetecilik özel yüksekokulu 1966 yılında kurulmuştur. Okul 1963 yılında faaliyetlerine son veren İstanbul Özel Gazetecilik Okulu’nun devamı olarak eğitime başlamıştır. 1967 yılında ikinci olarak kurulan okul, Ekonomik ve Sosyal Faaliyetler Ticaret ve Sanayi Şirketi tarafından desteklenen Başkent Özel Gazetecilik Yüksekokulu

olmuştur. 1968’de ise Mithatpaşa Özel Eğitim Kurumları İşletmeciliği tarafından İzmir Karataş Özel Gazetecilik Okulu kurulmuştur (Altun, 1995, s. 110).

YÖK’ün 2547 sayılı yasa kapsamında kurulmasıyla birlikte, mevcut devlet üniversitelerinde eğitim ve öğretim bakımından yeni düzenlemeler yapılması gündeme gelmiştir. Bu düzenlemelerle birlikte yükseköğretim kurumları teşkilatı, 1982 yılında 41 sayılı kanun hükmündeki kararname ile tekrar düzenlenmiştir. Kararname ile gazetecilik alanında eğitim veren okullar; Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi basın yayın yüksekokulları adı altında söz konusu üniversitelerin rektörlüklerine bağlanmıştır (Uzun, 2007, s. 122). 41 sayılı kararname ile Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi’ne bağlı Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksekokulu, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu; İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’ne bağlı Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksekokulu, Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu; Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ne bağlı Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksekokulu, Ege Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu adını almıştır. Söz konusu üniversitelerin rektörlüklerine bağlanmasıyla, basın yayın yüksekokulları tek bir biçime indirgenmiştir (Tokgöz, 2003, s. 15).

2908 sayılı yükseköğretim kurumları yasasında 1992 yılında 3837 sayılı yasa ile değişiklik yapılmıştır. O dönemde mevcut bulunan beş basın yayın yüksekokulu, iletişim fakültelerine dönüştürülmüştür. Aynı zamanda bu yasa ile Konya’da Selçuk Üniversitesi’ne bağlı iletişim fakültesi ile Eskişehir’de Anadolu Üniversitesi’ne bağlı iletişim bilimleri fakültesi kurulmuştur (Uzun, 2007, s. 122).

YÖK’ün 1993 yılında iletişim fakültelerinde bulunan bölümlere anabilim dalı getirmesiyle birlikte; gazetecilik bölümünde “genel gazetecilik, basın yayın tekniği, basın ekonomisi ve işletmeciliği, bilişim ve bilgisayar teknolojileri”; radyo televizyon ve sinema bölümünde “radyo televizyon, sinema, iletişim bilimi, grafik sanatlar ve fotoğrafçılık”; halkla ilişkiler ve tanıtım bölümünde “halkla ilişkiler, kişilerarası iletişim, araştırma yöntemleri, reklamcılık ve tanıtım” anabilim dalları kabul edilmiştir (Tokgöz, 2003, s. 21). Türkiye’de iletişim eğitimi gelişmeye devam ederken iletişim eğitimi sürdürecektir akademisyen ihtiyacı söz konusu olmuştur. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi burada önemli rol oynamıştır. Hukuk Fakültesi ise basın ve iletişim hukuku alanında doktora eğitimi vererek, basın ve iletişim hukuku alanında bilim insanlarının yetişmesine katkı sağlamıştır (Tokgöz, 2014, s. 119).

Başlangıçta sadece gazetecilik eğitimi vermek üzere açılan yükseköğretim kurumları ikinci bölüm olarak radyo ve televizyon, üçüncü bölüm olarak da halkla ilişkiler ve tanıtım bölümlerini açmıştır. Son yıllarda yeni medya bölümü açılmaya devam etmektedir. Günümüzde fakültelerin verdiği eğitimde, yer alan bölümlerde ve programlarda homojenlik söz konusu değildir. 1980 sonrasında YÖK’ün kurulmasıyla birlikte iletişim eğitimi sadece lisans düzeyinde değil aynı zamanda lisansüstü seviyede de eğitiminin verildiği bir alan olmuştur (Güz vd., 2017, s. 1549-1550). Hali hazırda 66 üniversitede iletişim fakültesi, 46 üniversitede ise gazetecilik bölümü bulunmaktadır (istatistik.yok.gov.tr/, 2021).

1.2. İlgili Çalışmalar

Gazetecilik eğitimi ile ilgili Necla Mora’nın (1988) “Batı Avrupa ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak Türkiye’de gazetecilik eğitimi”, Öykü Ezgi Yıldız’ın (2003) “Türkiye’de gazetecilik eğitimi” adlı yüksek lisans tezi yer almaktadır. Konu ile ilgili yazılmış doktora tezinin sınırlı olduğu görülmektedir. Besim Yıldırım’ın (2009) “Gazetecilik eğitimi: Değişim ihtiyacı ve dönüşümler” adlı doktora tezi bulunmaktadır.

Geçmiş yıllarda genelde iletişim eğitimi, özelde ise gazetecilik eğitimi ile ilgili yayımlanmış makaleler yer almakta ve aşağıda sunulmaktadır.

İletişim eğitimi temelinde; Türkiye'deki iletişim fakültelerinin öğretim elemanı profilini ortaya koyma (Ünlü vd., 2002), iletişim araştırmalarını inceleme (Tokgöz, 2006), gazetecilik eğitime yönelik tespitlerde bulunarak sorunları tartışma (Arık, 2007), gazetecilik eğitiminin amaçlarını ve nasıl bir gazetecilik eğitimi olması gerektiğini tespit etme (Terkan ve Balcı, 2007), iletişim fakültelerinde verilen eğitimi sorgulama ve tartışma (Arık ve Bayram, 2011), üniversite sanayi işbirliği kapsamında iletişim eğitimini değerlendirme (Dağtaş, 2011), teori ve pratik sentezine yönelik bir tartışma yürütme (Öztürk, 2011), iletişim eğitiminin temel sorunlarını irdeleme (Şeker ve Şeker, 2011), gazetecilik eğitimindeki değişimleri ve yönelimleri görünür kılma (Uzun, 2011), gazetecilik eğitime yönelik öğrenci beklentilerini analiz etme (Balcı ve Gülnar, 2012), iletişim fakültelerindeki eğitim yapısını güncel yükseköğrenim eğilimleri çerçevesinde değerlendirme (Ergeç, 2014), iletişim fakültelerindeki radyo televizyon ve sinema eğitimi üzerine inceleme sunma (Karakoç ve Taydaş, 2014), Türkiye'de gazetecilik eğitimi bilginin gelişimi temelinde çözümlenme (Yaşın, 2015), iletişim fakültesi öğrencilerinin aldıkları eğitimi Merrill öğretimi temel ilkeleriyle ne kadar uyumlu olduğunu belirleme (Ataizi ve Sever, 2017) amacını taşıyan çalışmalar olduğu görülmektedir.

2. Yöntem

Çalışmada gazetecilik eğitime yönelik olarak akademi, öğrenci ve sektör beklentilerini ortaya koyma amaç edinilmiştir. Son yıllarda iletişim fakültelerinin artmasıyla birlikte sorunlar geniş bir alanı ilgilendirmeye başlamıştır. Bu sorunlar sadece üniversite ve akademisyenleri ilgilendiren bir durum olmayıp, sektörü ve öğrencileri de içine almaktadır. Sorunların farklı açılardan ele alınması; akademi, öğrenci ve sektör olarak çoklu bakış açısı sunulması çalışmayı önemli kılmaktadır.

Aynı konulara farklı bakış açıları ile yaklaşan tarafların düşüncelerini tespit etmede saha araştırması yöntemi kullanılarak, anket ve mülakat teknikleri ile veriler toplanmıştır. Anket formu, 2018 yılında Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü öğrencileriyle yüz yüze görüşme yapılarak 300 katılımcıya uygulanmıştır. Evren olarak söz konusu üniversitenin gazetecilik bölümü öğrencileri seçilmiştir. Örneklem belirlemede rastlantısal örneklem tercih edilmiştir. Mülakat tekniğinin kullanıldığı bölümde Türkiye'de gazetecilik bölümlerinde ders veren akademisyenler evren olarak belirlenmiştir. Örneklemi 12 farklı üniversiteden görüşme yapılan 13 akademisyen oluşturmuştur. Konya yazılı yerel basın çalışanlarını temsilen 7 ayrı yerel gazetede faaliyet gösteren ve farklı birimlerde görev yapan 10 isimle görüşme yapılmıştır. Hem akademisyenlerin hem de sektör temsilcilerinin belirlenmesinde amaçsal örneklem tercih edilmiştir. Sektör temsilcilerinin tamamı ile yüz yüze görüşme, 1 akademisyen ile yüz yüze görüşme, diğer akademisyenlerle mail üzerinden görüşme yapılmıştır.

Anket formu 49 sorudan oluşmaktadır. İlk 41 soruda beşli Likert ölçeği (Min.:1, Max.:5) kullanılarak sırasıyla; gazetecilik eğitiminin nasıl olması gerektiği, bölüm tercihinde etkili olan faktörler, gazetecilik eğitiminde hangi etmenlerin ne derece etkili olduğu, gazetecilik eğitiminden en önemli beklentilerin ne olduğu ölçümlenmiştir. Öğrencilerin kendilerini gazetecilik mesleğine ne derece uygun gördükleri ve tercih yapmadan önce bölümle ilgili bilgi edinme düzeylerini ölçmek amacıyla puanlama yapılmıştır (Min.:1, Max.:10). Devamında öğrencilerin almış oldukları eğitimi yeterli bulup bulmadıkları (Min.:1, Max.:5) ve bölümü bitirdikten sonra meslekte aktif olarak çalışmayı düşünüp düşünmedikleri (Min.:1, Max.:3) ölçümlenmiştir. Öğrencilerin

bölüm tercih sıralarını ve kaçınıcı sınıfta eğitim gördüklerini tespit etmek amacıyla 2 soru; sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için de 2 soru yer almaktadır.

Anket formundan elde edilen veriler istatistik programı kullanılarak, elektronik ortamda işlenmiştir. Verilerin analizinde frekans analizi, t-testi, ki-kare testi kullanılmıştır. 2018 yılında yapılan görüşmelerin ses kayıtları deşifre edilerek yazıya aktarılmıştır. Yapılandırılmış mülakatın kullanıldığı çalışmada her bir görüşmeciye 8 soru yöneltilmiştir. Soruların cevapları deşifre edildiğinde bir Word dosyasında 47 sayfa uzunluğunda bir metin elde edilmiştir. Çalışmada yer alan görüşme verileri, deşifre metnindeki cevapları sade ve anlaşılır kılmak amacıyla öz şekilde verilmiştir. Elde edilen veriler değerlendirilirken sınırlılıklar dikkate alınmıştır.

Türkiye’de iletişim eğitimi birçok açıdan ele alınmaktadır. Konunun temel tartışma noktalarını 3 ana eksen oluşturmakta, literatürde de temel tartışma konuları bunlar etrafında toplanmaktadır. Pratik-teori ayrımı, alaylı-mektepli ayrımı, fakülte ve mezun sayısının fazla olması, kadro yetersizliği, uygulama birimlerinin eksikliği gibi tartışmalar dikkat çekicidir. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte medya sektörü bir değişim ve dönüşüm sürecine girmiştir. Buradan hareketle de teknolojinin basılı gazeteleri nasıl etkileyeceği tartışma konusudur. Literatürde yapılan tartışmalardan yola çıkılarak bu çalışmanın sorunsalları şu şekilde ele alınabilir: Gazetecilik eğitiminin işlevini tespit etmek, gazetecilik eğitimindeki sorunları ortaya çıkartıp çözüm önerilerini sunmak, derslerin hangi noktalarda yeterli hangi noktalarda eksik kaldığını irdelemek, geçmişe göre gazetecilik eğitimindeki olumlu olumsuz değişimleri ortaya çıkartmak, teknolojinin gazetecilik mesleğini hangi açılardan etkilediğini incelemek, sektörün istihdam durumunu analiz etmek.

Araştırmada aşağıda sıralanan sorulara cevap aranmıştır:

Araştırma Sorusu 1: Akademisyen, öğrenci ve sektör temsilcilerine göre gazetecilik eğitiminin işlevi nedir?

Araştırma Sorusu 2: Akademisyen ve sektör temsilcilerine göre gazetecilik eğitiminin en temel sorunları nedir? Söz konusu sorunların çözümü için ne önerilmektedir?

Araştırma Sorusu 3: Akademisyen ve sektör temsilcilerinin derslere yönelik düşünceleri nedir?

Araştırma Sorusu 4: Teknolojinin gazetecilik mesleğine etkisi ve istihdam konusunda akademisyen ve sektör temsilcilerinin görüşleri nedir?

Araştırma Sorusu 5: Öğrencilerin aldıkları eğitimi yeterli görme ve meslekte çalışmayı isteme düzeyi nedir?

Araştırma Sorusu 6: Cinsiyete göre gazetecilik bölümü tercih nedenleri, gazetecilik eğitiminden beklentiler, mesleğe uygunluk düzeyi ve gazetecilik sektöründe çalışma isteği farklılık göstermekte midir?

3. Bulgular ve Yorum

Çalışma bulgularının değerlendirildiği bu başlık altında ilk olarak anket verileri değerlendirilmekte, sonrasında mülakat verileri yer almaktadır.

3.1. Öğrencilere Yönelik Bulgu ve Yorum

İlgili başlık altında katılımcıların profili, gazetecilik bölümünü tercih nedenleri, bölümden beklentileri, mesleğe uygunluk düzeyleri, sektörde çalışma isteği ve gazetecilik eğitimi yeterli bulma düzeylerine ilişkin sonuçlar sunulmaktadır.

3.1.1. Araştırmanın Katılımcı Profili

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü öğrencilerine uygulanan ankete göre katılımcıların %51,7'si erkek, %48,3'ü kadındır. Söz konusu sonuçlara göre ankete cevap veren katılımcıların cinsiyet dağılımları birbirine yakındır. Katılımcıların yaş dağılımı incelendiğinde en düşük 18, en yüksek 46, yaş ortalamalarının ise 22,23 olduğu görülmektedir. Dağılımın standart sapması ise 2,80'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim gördükleri sınıflara göre dağılımları şu şekildedir: %33,3'ü 4. sınıf, %23,3'ü 1. sınıf, %22,3'ü 2. sınıf ve %21'i 3. sınıf.

3.1.1.1. Gazetecilik Bölümü Tercih Nedenleri

Gazetecilik bölümü tercih nedenleri mercek altına alındığında, katılımcıların en çok puan verdiği maddeler sırasıyla; gazetecilik mesleği ideallerime ulaşmada bir basamak ($\bar{X}=3,63$), mesleğe duyulan istek ($\bar{X}=3,45$), üniversite sınavında aldığı puana uygun düştüğü için ($\bar{X}=3,01$), diğer sözel bölümlere ilgi duymadığı için ($\bar{X}=2,64$), aile ve yakın çevrenin tavsiyeleri nedeniyle ($\bar{X}=2,07$), üniversite sınavı öncesi gazetecilik mesleğiyle uğraştığından dolayı ($\bar{X}=1,94$), aile ve yakın çevrede gazetecilik sektöründe çalışan kişilerin olması münasebetiyle ($\bar{X}=1,84$) şeklindedir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin bölümü tercih etmelerindeki en önemli sebepler ideallere ulaşmada bir basamak olması, mesleğe ilgi duyulması ve sınav puanına uygun düşmesidir. En az etkileyen nedenler ise üniversite sınavı öncesi gazetecilik mesleğiyle uğraşılması ile aile ve yakın çevrede sektörde çalışan kişilerin bulunmasıdır.

Cinsiyete göre gazetecilik bölümünü tercih etme nedenleri arasında; gazetecilik mesleğine duyulan istek ($t=-2,16$; $p<,05$), üniversite sınavında alınan puana uygun olması ($t=2,18$; $p<,05$) ve ideallere ulaşmada bir basamak olması ($t=-2,48$; $p<,05$) seçenekleri anlamlı farklılık göstermektedir.

Tablo 1. Cinsiyete Göre Gazetecilik Bölümünü Tercih Etme Nedenleri Arasındaki Farklılık

Tercih Nedeni	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	t-value	Sig.
Gazetecilik Mesleğine Duyulan İstek Nedeniyle	Erkek	155	3,28	-2,16	,032
	Kadın	145	3,62		
Üniversite Sınavında Aldığım Puana Uygun Düştüğü İçin	Erkek	155	3,19	2,18	,029
	Kadın	145	2,82		
Aile ve Yakın Çevrenin Tavsiyeleri Nedeniyle	Erkek	155	2,01	-,731	,465
	Kadın	145	2,12		
Ailem ve Yakın Çevrede Gazetecilik Sektöründe Çalışan Kişiler Olduğu İçin	Erkek	155	1,84	,028	,977
	Kadın	145	1,84		
Üniversite Sınavı Öncesi Gazetecilik Mesleğiyle Uğraştığım İçin	Erkek	155	1,96	,354	,723
	Kadın	145	1,91		
Diğer Sözel Bölümlere İlgi Duymadığım İçin	Erkek	155	2,61	-,340	,734
	Kadın	145	2,67		
İdeallerime Ulaşmada Bir Basamak Olduğu İçin	Erkek	155	3,45	-2,48	,013
	Kadın	145	3,83		

Betimleyici istatistik sonuçları incelendiğinde; kadınlar ($\bar{X}=3,62$), erkeklere ($\bar{X}=3,28$) göre mesleğe daha çok istek duymaktadır. Erkekler ($\bar{X}=3,19$) kadınlara ($\bar{X}=2,82$) göre daha çok üniversite sınavında aldıkları puana uygun düştüğü için bölümü tercih etmektedir. Bölümü ideallerine ulaşmak amacıyla kadınlar ($\bar{X}=3,83$) erkeklere ($\bar{X}=3,45$) göre daha çok tercih etmektedir. Bu sonuçlara göre kadınlar erkeklere göre gazetecilik mesleğine daha fazla ilgi duymakta ve ideallerine ulaşmada daha fazla önem görmektedir. Erkekler bölüm tercihi yaparken aldıkları puana uygunluğunu daha fazla dikkate almaktadır.

3.1.2. Gazetecilik Eğitiminden Beklentiler

Araştırmaya katılan öğrencilerin gazetecilik eğitiminden en önemli beklentileri iyi bir gazeteci olmalarını sağlamasıdır ($\bar{X}= 4,41$). Bunu sırasıyla bilgili ve kültürlü insan olmayı sağlamalı ($\bar{X}= 4,31$), toplumdaki insanlardan farklı olmaya katkı sağlamalı ($\bar{X}= 4,27$), medya sektörünü algılayacak bakış açısı kazandırmalı ($\bar{X}= 4,25$) ve mutlaka iş bulmayı sağlamalı ($\bar{X}= 4,01$) maddeleri takip etmektedir. Öğrencilerin gazetecilik eğitiminden en az beklenti duydukları seçenek; “bir beklentim yok üniversite eğitimi almak benim için bir zorunluluk” ($\bar{X}= 2,06$) ifadesidir.

Öğrencilerin cinsiyete göre gazetecilik eğitiminden beklentileri arasında yer alan, medya sektörünü algılamamı sağlayacak bakış açısı kazandırmalı maddesinde anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t= -1,28$; $p> ,05$). Bilgili ve kültürlü insan olmamı sağlamalı ($t= -2,02$; $p< ,05$), mutlaka iş bulmayı sağlamalı ($t= -2,56$; $p< ,05$), beklentim yok üniversite eğitimi almak benim için zorunluluk ($t= 3,73$; $p< ,001$), iyi bir gazeteci olmayı sağlamalı ($t= -2,89$; $p< ,01$) ve toplumdaki insanlardan farklı olabilmeyi sağlamalı ($t= -2,10$; $p< ,05$) maddeleri arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık dikkat çekmektedir.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Gazetecilik Eğitiminden Beklentiler Arasındaki Farklılık

Gazetecilik Eğitiminden Beklentiler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	t-value	Sig.
Medya Sektörünü Algılamamı Sağlayacak Bakış Açısı Kazandırmalı	Erkek	155	4,19	-1,28	,201
	Kadın	145	4,32		
Bilgili ve Kültürlü İnsan Olmamı Sağlamalı	Erkek	155	4,21	-2,02	,044
	Kadın	145	4,42		
Mutlaka İş Bulmayı Sağlamalı	Erkek	155	3,85	-2,56	,011
	Kadın	145	4,18		
Bir Beklentim Yok Üniversite Eğitimi Almak Benim İçin Zorunluluk	Erkek	155	2,32	3,73	,000
	Kadın	145	1,77		
İyi Bir Gazeteci Olabilmeyi Sağlamalı	Erkek	155	4,27	-2,89	,004
	Kadın	145	4,55		
Toplumdaki İnsanlardan Farklı Olabilmeyi Sağlamalı	Erkek	155	4,16	-2,10	,036
	Kadın	145	4,40		

Kadınlar erkeklere göre bilgili ve kültürlü insan olmamı sağlamalı ($\bar{X}= 4,42$), mutlaka iş bulmayı sağlamalı ($\bar{X}= 4,18$), iyi bir gazeteci olabilmeyi sağlamalı ($\bar{X}= 4,55$) ve toplumdaki insanlardan farklı olabilmeyi sağlamalı ($\bar{X}= 4,40$) maddelerine daha yüksek puan vermiştir. Bir beklentim yok üniversite eğitimi almak benim için zorunluluk maddesini ise erkekler ($\bar{X}= 2,32$) kadınlara ($\bar{X}= 1,77$) göre daha fazla işaretlemiştir. Bu sonuçlar bir önceki tablo ile tutarlılık göstermekte, erkekler gazetecilik bölümünde eğitim alma konusunda daha az istekli davranmaktadır.

3.1.3. Katılımcının Mesleğe Uygunluk Düzeyi

Örneklemdaki öğrenciler bir skala üzerinde, “Gazetecilik mesleğinin size uygun bir meslek olduğuna ne derece inanıyorsunuz?” şeklindeki soruya, 1 ile 10 arasında puan vermiştir. Merkezi eğilim istatistiği sonuçları; öğrencilerin gazetecilik mesleğinin kendilerine uygun olduğuna inandıklarına ($\bar{X}= 7,11$) işaret etmektedir.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Gazetecilik Mesleğinin Kişiyeye Uygunluk Düzeyindeki Farklılık

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	t-value	Sig.
Gazetecilik Mesleğinin Kişiyeye Uygunluk Düzeyi	Erkek	155	6,70	-3,17	,002
	Kadın	145	7,53		

Tablo 3’e göre mesleğe uygunluk ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık ($t= -3,17$; $p< ,01$) ön plana çıkmaktadır. Kadınlar ($\bar{X}= 7,53$) erkeklere ($\bar{X}= 6,70$) göre gazetecilik mesleğini kendilerine daha uygun görmektedir.

Yine gazetecilik mesleğinin kendisine uygun olduğunu en fazla 4. sınıf öğrencileri düşünmektedir ($\bar{X}= 7,26$). Bunu sırasıyla; 2. sınıf ($\bar{X}= 7,11$) ve 1. sınıf öğrencileri ($\bar{X}= 7,10$) takip etmektedir. Gazetecilik mesleğinin kendisine uygun olduğunu en az düşünen ise 3. sınıf öğrencileridir ($\bar{X}= 6,87$).

3.1.4. Gazetecilik Sektöründe Çalışma İsteği

Araştırma kapsamında öğrencilere “Gazetecilik bölümünü bitirdikten sonra meslekte aktif olarak çalışmayı düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların yüzde 59’u meslekte aktif olarak çalışmayı düşünmektedir. Yüzde 29’u kararsızken; yüzde 12’si çalışmamayı düşünmektedir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin büyük çoğunluğu, meslekte aktif olarak çalışmayı düşünmektedir.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Gazetecilik Sektöründe Çalışma İsteği Düzeylerinin Dağılımı

Cinsiyet	Hayır (%)	Kararsız(%)	Evet (%)
Erkek	18,1	33,5	48,4
Kadın	5,5	24,2	70,3

($X^2= 18,23$; $p< ,001$)

Katılımcıların cinsiyetine göre, gazetecilik sektöründe çalışma isteği anlamlı farklılık göstermektedir ($X^2= 18,23$; $p< ,001$). Çapraz tablo sonuçlarına göre; erkekler (%18,1) kadınlara göre (%5,5) meslekte çalışmayı daha az düşünmektedir. Yine erkeklerin çalışıp çalışmama konusunda kararsızlıkları daha yüksektir (%33,5). Kadınların (%70,3); erkeklere (%48,4) nazaran meslekte aktif olarak çalışma isteği daha yüksektir.

Tablo 5. Eğitim Alınan Sınıfa Göre Gazetecilik Sektöründe Çalışma İsteği Düzeylerinin Dağılımı

	Hayır (%)	Kararsızım (%)	Evet (%)
1.sınıf	8,6	21,4	70,0
2.sınıf	11,9	22,4	65,7
3.sınıf	17,5	31,7	50,8
4.sınıf	11,0	37,0	52,0

($X^2=10,590$; $df=6$; $p=,102$)

Çapraz tablo sonuçlarına göre meslekte çalışmayı istemeyen öğrencilerin en yüksek olduğu oran 3. sınıf öğrencileridir (%17,5). Kararsız olanların en yüksek olduğu öğrenci sayısı 4. sınıftır (%37). Meslekte aktif olarak çalışmayı en çok 1. sınıf öğrencileri düşünmektedir (%70). Bu sonuçlara göre sınıf arttıkça kararsızlık oranının arttığı ve meslekte çalışmayı düşünenlerin oranının azaldığı görülmektedir.

3.1.5. Gazetecilik Eğitimini Yeterli Bulma Düzeyi

Frekans analizi sonuçlarına göre, araştırma sorularına cevap veren öğrencilerin yüzde 36,3’ü aldıkları eğitimin yeterli olduğunu düşünmemektedir. Katılımcıların yüzde 16,3’ü hiç düşünmezken; yüzde 29,3’ü kararsızdır. Eğitimin yeterli olduğunu düşünenlerin oranı yüzde 16 iken; kesinlikle düşünenler yüzde 2’dir. Bu sonuçlara göre, aldıkları gazetecilik eğitiminin yeterli olmadığını düşünen öğrenci oranı daha fazladır.

Tablo 6. Katılımcıların Eğitim Aldıkları Sınıfa Göre Gazetecilik Eğitimini Yeterli Bulma Düzeylerinin Dağılımı

	Hiç Düşünmüyorum (%)	Düşünmüyorum (%)	Kararsızım (%)	Düşünüyorum (%)	Kesinlikle Düşünüyorum (%)
1.sınıf	7,1	28,6	38,6	24,3	1,4
2.sınıf	16,4	31,3	35,8	10,4	6,0
3.sınıf	27,0	34,9	23,8	12,7	1,6
4.sınıf	16,0	46,0	22,0	16,0	0,0

($X^2=29,88$; $p<,01$)

Gazetecilik bölümü öğrencilerinin eğitim aldıkları sınıfa göre gazetecilik eğitimini yeterli bulma düzeyi anlamlı farklılık ortaya koymaktadır ($X^2=29,887$; $p < ,01$). Çapraz tablonun ki-kare analiz sonuçları değerlendirildiğinde ulaşılan sonuçlar şu şekildedir; 1.sınıf (%38,6) ve 2. sınıf (%35,8) öğrencileri verilen eğitimin yeterli olup olmadığı konusunda kararsızdır. 3. sınıf (%34,9) ve 4. sınıf (%46) öğrencilerinin önemli bir kısmı eğitimin yeterli olmadığını düşünmektedir. Sınıf arttıkça eğitimi yeterli bulma düzeyi düşüş göstermektedir.

3.2. Akademisyen ve Sektör Temsilcilerine Yönelik Bulgu ve Yorum

Akademisyen ve sektör temsilcilerinden elde edilen cevapların analizinde, birtakım bakış açıları elde edilmiştir. Aynı konunun 2 farklı taraf açısından değerlendirilmesi, ilgili başlıklar altında öz olarak yer almakta; gazetecilik eğitiminin işlevi, en temel sorunları ve çözüm önerileri, genel olarak verilen derslere ilişkin düşünceler, teorik ve pratik derslere yönelik görüşler, geçmişten günümüze gazetecilik eğitimindeki olumlu ve olumsuz değişimler, teknolojinin gazetecilik mesleğine etkisi ve istihdam konusunda medya sektörünün değerlendirilmesine ilişkin bulgular takdim edilmektedir.

3.2.1. Gazetecilik Eğitiminin İşlevi

Gazetecilik eğitiminin işleviyle ilgili olarak akademisyenler arasında çok fazla farklılaşma söz konusu değildir. Akademisyenler genel olarak iyi haberci ve gazeteci yetiştirme işlevleri üzerinde durmaktadır. Ayrıca gazetecilik eğitiminin öğrenciye gerekli olan mesleki bilgi ve becerileri kazandırması, yeni teknolojilere uygun şekilde çalışmayı sağlaması gerektiği de belirtilmektedir.

Gazetecilik eğitiminin mesleki bilgi ve becerileri kazandırması gerekliliği, kuşkusuz en temel işlev olarak ön plana çıkıyor. Bu işin en önemli boyutu olmakla birlikte, gazetecilik eğitiminin hem dünyada hem de Türkiye’de iletişim ve basın tarihine ilişkin bir müktesebatı kazandırması gerektiğini düşünüyorum. Bu bilgi kümesi, gazetecilik mezunu bireylere meslek icrasında doğrudan bir katkı sağlamamakla birlikte, kişinin üniversite eğitimi görerek meslek olarak icra ettiği alana ilişkin birikime sahip olması kanaatimce mutlaka olması gereken bir noktadır [Akademisyen (6) ile e-mail görüşmesi, 24 Mayıs 2018].

Sektör temsilcilerine göre gazetecilik eğitiminin işlevi iyi bir gazeteci yetiştirmek olmalıdır. Sektöre eleman yetiştirme, uygulama eğitimi kazandırma, gazeteciliğin temel gerekliliklerinin verildiği bir eğitim sağlama düşünceleri ön plana çıkmaktadır.

En temel işlevi haber yazmayı öğretmek, uygulamaya dönük eğitim vermek olmalıdır. Haber yazma, gazeteciliğin temel gereklilikleri öncelikli hale getirilip daha sonra akademik bilgiler verilmelidir. Haberi yazmak her zaman ön planda olmalıdır. Gazeteyi yayımlayabilecek bilgiye sahip olmak önemlidir. İçerik üretebilmek, eldeki bilgiyi habere dönüştürebilmek, habere uygun fotoğraf seçmek öğrencilere kazandırılmalıdır [Sektör temsilcisi (9) ile yüz yüze görüşme, 29 Mayıs 2018].

Öğrencilere uygulanan ankette ise iyi bir gazetecilik eğitiminin nasıl olması gerektiği ile ilgili soru bulunmaktadır. Öğrencilere göre iyi bir gazetecilik eğitiminde; gazetecilik bölümünü seçen öğrencilerde mesleğe ilişkin bilinçli ve güçlü istek olması, uygulamalı derslere ağırlık verilmesi, eğitimin eleştirel düşünme yeteneğini geliştirmeye yönelik olması, uygulamaya yönelik derslerde sektör temsilcileri ve meslek örgütlerinden destek alınması gerektiği ifade edilmektedir. Ankette öğrencilerin gazetecilik eğitiminden en önemli beklentilerinin ne olduğu da ölçümlenmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin en önemli beklentileri şu şekildedir: İyi bir gazeteci olmayı, bilgili ve kültürlü insan olmayı ve toplumdaki insanlardan farklı olabilmeyi sağlamalıdır.

3.2.2. Gazetecilik Eğitiminin En Temel Sorunları

Akademisyenlere göre gazetecilik eğitimindeki en temel sorunlar genel olarak belirli temalarda toplanmaktadır. Öğrencilerin sadece üniversiteye giriş sınavına göre yerleştirilmesi, fakülte sayısının ihtiyaçtan fazla olması, nitelikli öğretim elemanı eksikliği, sektör ve fakülte arasında iş birliğinin bulunmaması, pratik ve teorik eğitim arasında dengenin sağlanamaması, teknik alt yapı eksikliği, eğitimin yeni gelişen teknolojilere uygun olarak verilmemesi eleştirilmektedir.

Türkiye'deki gazetecilik eğitiminin en temel sorunu, gazetecilik eğitiminin zorunlu bir alan haline gelmesidir. Yani belli alanlardan örneğin sözelden öğrencilerin gidebileceği başka bir alan olmadığı için mecburen gazetecilik bölümü seçilmektedir. Tabii bunun mecburi olması eğitimin niteliğini de olumsuz yönde etkilemektedir. Çünkü siz ne kadar iyi bir eğitim verirsiniz verin karşınızdaki kitlenin bunu istemesi, talep etmesi, bunun gerekliliklerini yerine getirmesi gerekmektedir. Fakülteler ne kadar yetkin olursa olsun, ne kadar iyi teknik olanaklara sahip olursa olsun, hocalar ne kadar iyi olursa olsun öğrenci istemedikten sonra yapacak bir şey yok [Akademisyen (1) ile yüz yüze görüşme, 14 Mayıs 2018].

Sektör temsilcileri; gazetecilik eğitimi veren akademisyenlerin genelinin gazetecilik yapmamış olmasını, fakülte sayısının artmasını, öğrencilerin mezun olduktan sonra ne iş yapacaklarını bilmemelerini ve bilinçsiz şekilde bölüm seçmiş olmalarını sorun olarak görmektedir. Ayrıca uygulama yetersizliği, okulda verilen bilgilerle sahada karşılaşılan durumun birbirini tamamlamaması gazetecilik eğitimindeki sorunlar olarak belirtilmektedir.

İlk sorun uygulamadır. İkinci sorun öğrencilerin sektöre adapte edilememesidir. Diğer bir sorun öğrencilerin neden iletişim fakültesi seçip seçmemeleri gerektiği kararını lise yıllarında vermiyor olmalarıdır. Bölüm tercihi yapılırken öğrencilere kolay bir şekilde ünlü birer gazeteci olamayacaklarını anlatmanız gerekmektedir. Okumak isteyenlerin daha çok bilgi ve tecrübe ile yola çıkmaları gerekmektedir [Sektör temsilcisi (4) ile yüz yüze görüşme, 11 Mayıs 2018].

3.2.3. Gazetecilik Eğitimindeki Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri

Akademisyenler gazetecilik eğitimindeki sorunlara çeşitli çözüm önerileri getirmektedir. Sorunların çözümü için; öğrenci sayısının azaltılması, öğrencilerin fakültelere yerleştirilirken sadece akademik başarılarının dikkate alınmayıp yetenek sınavının da uygulanması gerektiğine işaret edilmektedir. Öğretim elemanlarının niteliklerinin artırılmasına dikkat çeken akademisyenler; fakülte sayısının sınırlandırılması, yeterli niteliğe sahip olmayan bölümlerin kapatılması, gelişen iletişim teknolojilerine uygun eğitim verilmesi ve müfredatların güncellenmesi gerektiğinin altını çizmektedir. Sektörde yer alan kişilerin de fakültelerde ders verebilmesinin, fakültelerin ya ana kampüs ya da şehir merkezlerine yakın yerlerde kurulmasının, medya kuruluşlarının istihdamda iletişim fakültesi mezunlarına öncelik vermesinin sorunları azaltacağı ileri sürülmektedir.

Üçlü sacayağına (öğrenci yerleştirme-eğitim-istihdam) ilişkin olarak atılacak her türlü adım krizin boyutlarının daralması noktasında işlevsel olacaktır. Bir eğitimci olarak kendi alanıma ilişkin konuşacak olursam, öncelikle bu kadar fazla iletişim fakültesine ihtiyaç olduğu kanaatinde değilim. İletişim eğitimi verecek fakültelerin sayıları her bölgenin en gelişmiş birkaç iliyile sınırlandırılmalıdır. Diğer küçük illerde açılmış olan fakültelerdeki akademik kadrolar ve teknik teçhizatlar, bölgeyi temsil eden iletişim fakültelerine aktarılarak buralar daha güçlü ve canlı hale getirilecektir. Ardından müfredat sil baştan yenilenip bugünün gereklerine uygun bir şekilde revize edilmelidir [Akademisyen (9) ile e-mail görüşmesi, 21 Mayıs 2018].

Sorunların çözümü için sektör temsilcileri; akademisyenlerin bir kısmının sektör içinden olmasını, fakülte sayısının azaltılmasını, çalıştay düzenlenmesini ve sektör temsilcilerinin de bu çalıştayda yer almasını tavsiye etmektedir. Sektör ve fakülte iş

birliğine dikkat çeken sektör temsilcileri; derslerin daha çok uygulamaya yönelik olması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Öğrencilerin bölüme istekli bir şekilde gelmelerinin sorunların çözümünü kolaylaştıracağına, öğrencilerin nitelikli bir şekilde mezun olmaları gerektiğinin altı çizilmektedir. Öğrencilerin genel kültür alanında kendilerini geliştirmelerine ve en az bir alanda uzmanlaşmış olarak mezun olmaları gerektiğine dikkat çekilmektedir.

Stajların gerçek karşılığını bulması gerekiyor. Sürekli duyduğumuz bir kalıp vardır “sanayi üniversite iş birliği” diye. Bizde de fakülte ve medya sektörü iş birliğinin olması gerekmektedir. İş yeri uygulamalarının daha sık olması gerekmektedir. Bu koordineli ve verimli bir şekilde yapılmalıdır. Pratikte özel sektörle iş birliği olması gerekiyor. Bunun eksik olması önemli bir sorundur, çözümü gerekmektedir [Sektör temsilcisi (7) ile yüz yüze görüşme, 24 Mayıs 2018].

3.2.4. Gazetecilik Bölümlerinde Verilen Derslere Yönelik Düşünceler

Gazetecilik bölümlerinde verilen derslerin yeterli olup olmadığı ile ilgili akademisyenler 3 farklı başlıkta toplanmaktadır. Akademisyenlerin bir bölümü dersleri yeterli görürken, bir kısmı da yeterli görmemektedir. Derslerin yeterli olduğu ancak yeni gelişmelere göre müfredatın değişmesi gerektiğini savunan akademisyenler de bulunmaktadır.

Rekabeti kiminle yaptığınıza bağlı. Kendinizle mi, ülkedeki diğer üniversitelerle mi yoksa uluslararası bir rekabete mi hazırlanıyorsunuz? Ayrıca rekabet hedefli mi ilerlemek gerekiyor? Dersler yeterli ya da yetersiz demek alandaki hocalara haksızlık olabilir. Alanda olması gereken derslerin listesini ne kadar esnetebiliriz? Derslerin içeriklerinde ne kadar özgürüz? İdeali yakalayalım, programları yenileyelim derken temel alan derslerini kaybedebiliriz [Akademisyen (10) ile e-mail görüşmesi, 7 Haziran 2018].

Yetersiz demek için bir sebep göremiyorum. Şöyle bir mantıkla yani bu bölümde daha fazla felsefe, ekonomi, siyaset bilimi veya uluslararası ilişkiler dersi olmalı şeklinde olaya bakmak yanlış olur. O halde öğrenci zaten o bağlamda bir bölüme giderdi. İşin mantığına göre dersler yeterli. Mesele bunun ne kadar sahaya yansıtılıp yansıtılmadığıdır. Aynı şekilde öğrencilerin bu konuda istek boyutunu da dikkate almak gerekir [Akademisyen (7) ile e-mail görüşmesi, 6 Temmuz 2018].

Sektör temsilcilerinde de farklı yaklaşımlar söz konusudur. Derslerin yeterli olduğunu düşünenler olduğu gibi, hem pratik hem teorik eğitiminin yetersiz olduğunu düşünenler de yer almaktadır. Sadece uygulamada eksiklik olduğunu belirtenler de mevcuttur. Genel kültür derslerinin olması gerektiği, haber yazma derslerinin artırılması gerektiği, yabancı dil ile ilgili eksikliklerin olduğu ifade edilmektedir.

Öğrenciler günümüzde iyi konuşuyor olabilir ama o cümlelere baktığımızda çoğu sosyal medyadan alıntı. Bu alanlardaki eksiklikleri kapatacak yeni dersler eklenmesi gerekmektedir. Sosyale biraz daha ağırlık vermemiz gerekiyor. Çevreyi bizim nasıl etkilediğimiz, onların da bizi nasıl etkilediğini bulabileceğimiz derslerin olması gerekir. Örneğin dersleri sosyolojiyle birleştirmek lazım, yine sosyal toplumu ilgilendiren daha farklı dersler de yer almalı [Sektör temsilcisi (10) ile yüz yüze görüşme, 24 Mayıs 2018].

Teorik olarak da pratik olarak da verilen dersleri çok yeterli görmüyorum. Buraya staj için gelen arkadaşların örneğin bir fotoğraf programı olan Photoshop’u hiç bilmedikleri, alakalarının olmadığı bir gerçekle karşılaşılıyor. Sosyal medyayı kullanan herkes için bahsi geçen uygulamanın bir veri olduğu dönemde bu programı bilmeyen bir gazetecinin okuldan mezun olmaması gerekir. Dille ilgili sıkıntılar mevcut. En önemli şey yazdığımız haberin anlaşılır olmasıdır. Öğrencilerin kelime hazneleri çok yetersiz durumda. Gazeteciliğin temeli kendini ifade etmek, doğru kelimelerle bunu yazmaktır. Kelime sayısı çok sınırlı olunca yazabileceği, ifade edebileceği alanda sınırlı olmuş oluyor. İfade gücü zayıflıyor [Sektör temsilcisi (2) ile yüz yüze görüşme, 29 Mayıs 2018].

3.2.5. Gazetecilik Eğitimindeki Pratik ve Teorik Derslere Yönelik Düşünceler

Gazetecilik eğitiminde pratik ve teorik derslerden hangisinin öncelikli olduğuna yönelik ayırım yapılmasına karşı olan akademisyenler kadar, teorinin öncelikli olması gerektiğini savunanlar da bulunmaktadır. Genel olarak pratik ve teorik eğitimin dengelenmesi gerektiği, birbirini tamamladığı düşüncesi ön plandadır.

Her ikisinin de gerekli olduğu kabul edilmiş bir teamüldür. Bir meslek eğitimi verildiği için uygulamada gerekli donanımların kazandırılması en az kuramsal bilgilerin verilmesi kadar önemlidir. Sektörün daimi şikâyeti, mezun öğrencilerin uygulama konusundaki yetersizliğidir. Ancak, her fakültenin aynı anlayışta olması da gerekmez. Nitekim Türkiye'deki bazı fakülteler uygulama eğitimini öncelerken, bazıları da kuramsal ağırlıklı bir eğitim takip etmektedir [Akademisyen (3) ile e-mail görüşmesi, 23 Mayıs 2018].

Sektör temsilcileri ağırlıklı olarak pratik eğitimin öncelikli olduğunu savunmaktadır. Öncelikle teorik temelin oluşturulması, daha sonra uygulama olması gerektiği düşüncesi de mevcuttur. Sektör temsilcilerinin görüşleri bu 2 yaklaşım etrafında toplanmaktadır.

Haber yazmak ve fotoğraf çekmek muhabir olmak isteyen için olmazsa olmazdır. Ayrıca muhabirlerin kaliteli soru sormaları için iyi bir Türkçe gerekmektedir. Birçok arkadaşımızın ne yazık ki Türkçeyi kullanımı kötü durumda. Gazeteleri incelediğimizde birçok hata bulabiliriz. Tasarımcı olacaksa tasarım programlarını bilmesi gerekmektedir. Bu noktada pratik dersler ön plana çıkmaktadır [Sektör temsilcisi (8) ile yüz yüze görüşme, 29 Mayıs 2018].

3.2.6. Geçmişten Günümüze Gazetecilik Eğitimindeki Olumlu / Olumsuz Değişimler

Akademisyenlere göre günümüzdeki gazetecilik eğitiminde geçmişe göre şu olumsuzluklar olmuştur: Öğrenci yerleştirme geçmişte daha iyi durumdayken günümüzde bu şekilde değildir. Fakülte sayısı geçmişe göre artmış olup; öğrenci kalitesi düşmüştür. Olumlu görülen değişimler ise pratik derslerin müfredatta yer alıyor olması ve uygulama olanaklarının artmasıdır. İletişim eğitimi alan akademisyenlerin üst aşamalara gelmesi olumlu gelişme olarak değerlendirilmektedir. İnternet gazeteciliğinin gelişmiş olması geçmişe göre olumlu görülmektedir.

Türkiye'de iletişim eğitiminin 1950'li yıllarda başladığı düşünüldüğünde yaklaşık yetmiş yıllık bir serüvenden bahsediyoruz. İlk başlarda sınırlı sayıda fakültenin olması nedeniyle daha az ama daha nitelikli öğrencilerin bu fakültelerden mezun olduğunu biliyoruz. Sonraki yıllarda ise sayıları çok hızlı bir şekilde artan iletişim fakültelerine binlerce öğrencinin kabul edilmesi istihdam ve kalite sorununu beraberinde getirmiştir. Bu yeni dönemin en olumlu yanı ise farklı alanlardan gelenlerden ziyade iletişim fakültesi mezunlarının akademik kadrolarda en üst aşamalara kadar gelmesi olmuştur [Akademisyen (9) ile e-mail görüşmesi, 21 Mayıs 2018].

Sektör temsilcileri geçmişte akademisyen ve öğrenci profilinin daha kaliteli durumda olduğunu, fakülte ve mezun sayısının artması nedeniyle kalitenin düştüğünü belirtmektedir. Olumlu olarak çok fazla gelişmenin yaşanmadığı ifade edilmektedir. Geçmişte mesleği icra edenlerin daha istekli olduğu günümüzde böyle olmadığı da verilen cevaplar arasındadır. Geçmişe göre olumlu görülen gelişmeler ise teknolojinin ilerlemesi, uygulama imkânının artması ve internet gazeteciliğinin yaygınlaşmasıdır.

Değişim ve yenilenmenin çok olduğunu düşünmüyorum. Sosyal medya derslerinin olması gerekiyor. Özellikle Twitter gazeteciler için elzem olmuş durumda. Bir gazetecinin Twitter hesabı olmadan gazeteci olamayacağı gibi bir bilginin bana yansıdığını görmediğim için bir gelişme kat edilmemiş diyebilirim. Yeni hayat, yeni dönem, yeni medya konuşuluyor artık. Sosyal medyada bilginin hızlı ve çabuk paylaşımı Twitter üzerinden yapılmaktadır. Gerçeği inkâr edemeyiz. Bunun eksiklerini, yanlışlarını tartışabiliriz tabi. Ama varlığını tartışamayız [Sektör temsilcisi (2) ile yüz yüze görüşme, 29 Mayıs 2018].

3.2.7. Teknolojinin Gazeteciliğe Etkisine Yönelik Düşünceler

Teknolojinin gazeteciliğe etkisine akademisyenler genel olarak olumlu bakmaktadır. Basılı gazetelerin kalkmayacağı, teknolojik olarak makine ya da aygıtların değişebileceği yine de mesleğin devam edeceği dile getirilmektedir. Yeni iş alanları açılacağı, haber aktarımının daha kolay ve hızlı olacağı altı çizilmektedir. Gazetelerin yapısının değişeceği ileri sürülmektedir.

Gazetecilik geçmişten günümüze teknolojiyle paralel bir seyir izlemiştir. Bundan sonra da adı gazetecilik olmayabilir ama habercilik anlamında yapılan işin daha da önem kazanacağını, çünkü insanların bilgi ihtiyacı var oldukça ve insanlarda merak duygusu devam ettikçe mesleğin süreceğini söyleyebilirim. Teknolojik olarak kullanılan makine ya da aygıtlar değişebilir, mesleğin görünümünü değiştirebilir ama en temel insan ihtiyaçları değişmediği sürece mesleğin de dönüşerek devam edeceğine inanıyorum. Hatta teknoloji sayesinde haberciliğin daha da önem kazanacağına inanıyorum. Nitelikli bilgi her zaman para edecektir [Akademisyen (2) ile e-mail görüşmesi, 5 Haziran 2018].

Sektör temsilcilerinin bir kısmına göre teknoloji, mesleği olumsuz olarak etkilemektedir. Basılı gazetelerin biteceğini düşünenler bulunmaktadır. Bu düşünceye karşıt olarak basılı gazetelerin bitmeyeceği, azalacağı ama etkinliğini arttıracığı ifade edilmektedir. Ayrıca teknolojinin bilgiye ve fotoğrafa ulaşımında olumlu katkısının olduğu söylenmektedir.

Olumlu olarak bilgiye, fotoğrafa ulaşımımız hızlandı. Olumsuz olarak da gazete satışları azaldı. Yazılı basın yok olmaz ama büyük bir darbe aldı satışlar çok düştü. Yazılı basının ayakta kalması toplumun eğitim düzeyine bağlıdır. Teknoloji yok edecek dememiz yanlış olur. Neden teknolojide ileri ülkelerde hala gazeteler var? Bunu düşünmek gerekir. Ülkemizde gazeteye verilen para çok gereksiz görülüyor. Yerel basına da çok fazla destek verilmiyor. Belediyelerin basın bültenleriyle gazeteler doluyor. İçerik boş olunca kalite düşüyor. İleride satışlar azalacak, yerel medyanın işi daha zor ama basılı gazeteler bitmeyecektir. Eğer iyi gazetecilik yapılırsa daha güzel yerlere gelecektir. Gazete bir kültürdür [Sektör temsilcisi (5) ile yüz yüze görüşme, 11 Mayıs 2018].

3.2.8. İstihdam Konusunda Medya Sektörünün Değerlendirilmesi

Akademisyenlerin istihdam hakkında görüşlerinde genel olarak fark bulunmamaktadır. Klasik eğitim alanlarının zorlanacağı belirtilmektedir. Ancak yeni iletişim teknolojilerinin iş imkânını genişlettiği, multimedya ve sosyal medya yayıncılığının öğrencilere yeni iş alanları açtığı ön plana çıkmaktadır.

İstihdam problemleri bir konu ülkemiz için. Hatta ülkemizdeki yeni yapılanmalar ve tekelleşmeyle birlikte artık öğrencilerin kendilerine yeni yetenekler kazanması gerekmektedir. Piyasa içerisinde yer almaları bu koşula bağlı diyebiliriz. Bununla birlikte yeni teknolojiler ise kendilerine istihdam alanları yaratmak açısından fırsatlar yarattığı da bir gerçek. Fakat bunun bilincinde öğrencilerin yetiştirilmesi gereği de bunun diğer yanını oluşturmaktadır [Akademisyen (8) ile e-mail görüşmesi, 29 Mayıs 2018].

İlk bakışta çalışılacak gazete sayısı sınırlı görünmekle birlikte, internet ortamı ve sosyal medya kişilere kendi haberciliğini yapma olanağı sunmaktadır. Elbette tutunmak kolay değildir ancak bir haber sitesi kurmak da bir gazete kurmak kadar maliyetli değildir. Yani eskisi gibi milyon dolarlarımız olmadan haber sitesi kurup doğru stratejiyle başarılı olmak mümkün. Ancak bunu yapabilmek benim kanaatime göre ana dil kadar iyi İngilizce bilmeyi, dünyada olup bitenleri, başarılı örnekleri takip etmeyi gerektirir. Benim gazetecilik öğrencilerinin birçoğunda en eksik gördüğüm yan yabancı dil öğrenmenin gerekliliğini ihmal etmeleridir. Bugün için dünyayı araştırmayan yakalayamayan yaya kalır [Akademisyen (11) ile e-mail görüşmesi, 28 Haziran 2018].

Sektör temsilcileri istihdam konusunda farklı görüşler ileri sürmektedir. Mezunların istihdam edilemeyeceğini belirtenler olduğu gibi çalıştıracak nitelikli eleman olmadığını ileri sürenler de yer almaktadır. İyi yetişmiş, nitelikli olan gazetecilerin her zaman iş bulabileceğine dikkat çekilmektedir.

Medya istihdama aç diyebilirim. Nitelikli eleman yok, bunun yanı sıra dijitalleşmenin de etkisiyle robotlaşma bizde daha erken başladı. Bir gazetecinin önce mesleğini sevmesi gerekir. Mesleğini sevmeden günümüz Türkiye'sinde gazetecilik yapmak artık imkânsız hale gelmiş durumda. Özellikle teknolojiyle birlikte herkes artık gazeteci, fotoğrafçı. Habercilikten ziyade gazetecilik yapmak gerekiyor. Bu da nasıl olacak? İyi yetişmiş gazetecilerle, iyi yetişmiş iletişim fakültesi mezunları ile olacaktır. Okumak, araştırmak gerekiyor ama maalesef Twitter'ın karakter sayısına sıkışmış durumdayız [Sektör temsilcisi (7) ile yüz yüze görüşme, 24 Mayıs 2018].

Gazeteler kaliteli eleman aramak yerine ucuz yoldan daha çok eleman çalıştırma yoluna gidebiliyor. Bu noktada istihdam sıkıntılı. Çalışmaya başlayan kişilerin kısa sürede işten ayrılmaması gerekiyor. İşyerinin kişiyi biraz daha gözlemleyip ışık var mı diye bakması, fırsat vermesi olumlu anlamda katkı sağlayacaktır. Çok fazla mezun olduğu için kimin kaliteli kimin kalitesiz olduğu ayırt edilemiyor [Sektör temsilcisi (9) ile yüz yüze görüşme, 29 Mayıs 2018].

Tartışma ve Sonuç

Gazetecilik eğitimindeki sorunlara getirilen çözüm önerilerinin uygulanabilmesi için akademi, öğrenci ve medya sektörünü kapsayan üçlü yapının dâhil edilmesi gerekmektedir. Böylece sorunların çözümü tek bir bakış açısı ile değil ilgili tarafları içine alan farklı bakış açıları ile yürütülmüş olacaktır. Bu çalışma bir gazetecilik eğitiminden beklentilerin neler olduğunu tespit etmek amacıyla konunun ilgili taraflarına yönelik olarak yürütülmüştür. Beklentileri tespit etme amacıyla yöntem olarak saha araştırması kullanılmıştır. Öğrencilere anket tekniği uygulanmıştır. Akademisyen ve sektör temsilcilerinden mülakat tekniği ile veri toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesiyle ulaşılan sonuçlar aşağıda özetlenmektedir.

Öğrencilerin bölümü tercih etme nedenleri arasında bulunan; gazetecilik mesleğine duyulan istek, üniversite sınavında alınan puana uygun düşmesi ve ideallere ulaşmada bir basamak olması seçenekleri cinsiyetlere göre değerlendirildiğinde anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Kadınlar erkeklere göre mesleğe daha fazla istek duymakta ve ideallerine ulaşmada bölümü önemli görmektedir. Erkekler kadınlara göre gazetecilik bölümünü, üniversite sınavında aldıkları puana uygun düşmesi nedeniyle daha fazla tercih etmektedir. Bu sonuçlara göre erkek öğrencilerin bölüme daha az istek ve beklenti içinde geldikleri görülmektedir.

Alan araştırması sonuçlarına göre; öğrencilerin gazetecilik eğitiminden beklentileri cinsiyetlerine göre değerlendirildiğinde anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Kadınlar erkeklere göre gazetecilik eğitiminden daha bilgili ve kültürlü insan olma, iş bulma, iyi bir gazeteci olma, toplumdaki insanlardan farklı olma konularında daha yüksek bir beklenti içindedir. Erkekler ise kadınlara göre, beklentilerinin olmadığını, üniversite eğitimi almalarının kendileri için bir zorunluluk olduğunu daha fazla belirtmektedir. Yine kadınlar erkeklere göre, gazetecilik mesleğini kendilerine daha uygun bulmaktadır. Bir başka sonuca göre kadınlar erkeklere göre meslekte çalışmayı daha fazla düşünmektedir. Bu sonuçlar bir önceki sonuçlarla tutarlılık göstermekte, bölüme daha az istek ve beklenti içinde gelen erkek öğrencilerin, kendilerini meslekte çalışmaya uygun görme ve meslekte çalışmayı düşünme oranlarının kadınlara göre düşük olması birbirini desteklemektedir.

Katılımcıların eğitim aldıkları sınıflara göre gazetecilik eğitimini yeterli görme düzeylerine bakıldığında; 1. ve 2. sınıf öğrencileri eğitimin yeterli olup olmadığı konusunda kararsızdır. 3. ve 4. sınıf öğrencileri eğitimin yeterli olmadığını düşünmektedir. Bu sonuçlara göre sınıf arttıkça eğitimi yeterli bulma düzeyinin azaldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim aldıkları sınıflar ile meslekte çalışma düşünceleri arasındaki ilişkiye göre meslekte çalışmamayı düşünenlerin en yüksek olduğu grup 3. sınıf; kararsız olanların en fazla olduğu grup 4. sınıf öğrencileridir. Meslekte aktif çalışmayı en fazla düşünen 1. sınıf öğrencileridir. Bu sonuçlara göre sınıf arttıkça meslekte çalışma

isteğinin azaldığı görülmektedir. Bir önceki sonuçlarla tutarlılık mevcuttur. Sınıf arttıkça eğitimi yeterli bulma ve meslekte çalışma oranı azalmaktadır.

Mülakat sonuçlarına göre akademisyen ve sektör temsilcilerinin genel olarak benzer düşüncelere sahip oldukları, çok fazla ayrışmanın ön plana çıkmadığı görülmektedir. Gazetecilik eğitiminin işlevi konusunda genel olarak iyi bir gazeteci, haberci yetiştirme ilk sırada gelmektedir. Gazetecilik eğitiminin sorunları konusunda benzer sorunlar sıralansa da sektör temsilcilerinin ileri sürmüş olduğu; akademisyenlerin sektör içinden gelmemiş olması ve fakültede öğretilenle sahanın uyuşmaması konularında farklılık söz konusudur. Sorunların sıralanmasında farklılaşan konulara nihayetinde farklı çözüm önerileri getirilmiştir. Sektör temsilcileri çözüm önerileri konusunda işbirliği üzerinde durmaktadır. Derslerin yeterli görülmesi, pratik ve teorik derslere yönelik düşünceler konusunda benzer yaklaşımlar olmakla birlikte; sektör temsilcileri uygulamalı ders sayısının artması gerektiğini dile getirmektedir.

Gazetecilik eğitiminin geçmişle karşılaştırılmasının sonucunda, akademisyen ve sektör temsilcilerinin ağırlıklı olarak benzer düşüncelere sahip oldukları elde edilmiştir. Bu konuda fakülte sayısının artışı, nitelikli öğrenci ve akademisyen sayısının azalması temel eleştiri noktalarıdır. Teknolojinin gazeteciliğe etkisine yönelik değerlendirmelerde de benzerlik elde edilmiştir. İstihdam konusunda sektör temsilcileri nitelikli eleman eksikliği üzerinde dururken, akademisyenler genel olarak sağlıklı bir istihdam politikasının olmadığını ileri sürmüştür. Tüm bu sonuçlar değerlendirilirken ilgili sonuçların sadece iletişim eğitiminden kaynaklanmadığı tüm toplumsal yapı ve süreçlerin bahsi geçen konular üzerinde etkisinin olduğu göz ardı edilmemelidir.

Sonuç olarak akademisyen, öğrenci ve sektör temsilcilerinin gazetecilik eğitiminden beklenti konusunda benzer düşüncelere sahip olduklarına ulaşılmıştır. Tarafların ilgili konuları tartışabilecekleri olanakların sağlanması durumunda; benzer kanılara varacakları, bu sayede sorunların çözümünde bütün tarafların üzerine düşen ilgili görevi kolaylıkla yerine getireceği ve süreci hızlandıracağı öngörülmektedir. Gelecekte konu ile ilgili yürütülecek olan çalışmalarda, evren ve örneklem seçiminin farklı üniversite ve şehirlere uygulanması ya da iletişim fakültelerinde yer alan farklı bölümlere uygulanması literatüre katkı sağlayabilir. Görüşülen öğrenci, akademisyen ve sektör temsilcisi sayısı genişletilip, farklı fakültelerde uygulanması ve karşılaştırma yapılması üniversite eğitimine yönelik geniş bir bakış açısı oluşturabilir.

Extended Abstract

As communication education became widespread, the nature of education and expectations from education became debatable. The dominance of a one-sided perspective in solving the issues discussed reduces the quality of education and leads to the fact that expectations are not fully met. The main topics criticised in communication education are the increase in the number of faculties and students, the lack of qualifications of academic staff, the lack of opportunities offered by faculties and limited employment. As in all areas, the opinions and expectations of academicians, students and sector representatives in journalism education are important in drawing a road map. Considering this situation, the aim of the study was to determine expectations on many issues related to journalism education. Field research was used as a method in the study. The fact that the subject was both comprehensive and involved parties who had a say in communication education required multiple data collection techniques. In order to reveal the expectations of the students from journalism education, the survey technique was applied. In-depth interview technique was used to determine the expectations of academicians and sector representatives.

The questionnaire was applied to 300 participants by conducting face-to-face interviews with students of the Journalism Department of the Faculty of Communication of Selçuk University. As universe, students of the journalism department of the university in question were selected. Random sampling was preferred in sample determination. In the department where interview technique is used, the academics who teach in journalism departments in Turkey are identified as universe. The sample consisted of 13 academics interviewed from 12 different universities. 10 names working in 7 separate local newspapers and working in different units were interviewed representing Konya written local press employees. A purposeful sample was preferred in determining both academics and sector representatives. Face-to-face meetings with all sector representatives, face-to-face meetings with 1 academician, meetings with other academicians via mail were held. Academicians and industry representatives were asked the same questions.

As a result of the study, various conclusions were reached. Among the reasons for students to choose the department; the desire for the journalism profession, falling in accordance with the score obtained in the university exam, and the options to be a decadent step in achieving ideals were evaluated according to gender. Women are more eager for the profession than men and see the department as important in achieving their ideals. Men prefer the journalism department more than women because it matches the score they get on the university exam. According to these results, male students appear to come to the department with less desire and expectation.

Meaningful results were achieved when the expectations of students from journalism education were evaluated according to their gender. Women have a higher expectation of being more knowledgeable and cultured people than men in journalism education, finding a job, being a good journalist, and being different from people in society. Men, on the other hand, are more likely than women to say that they do not have expectations, that it is a necessity for them to get a university education. Again, women find the profession of journalism more suitable for them than men. According to another conclusion, women are more interested in working in the profession than men. These results are consistent with previous results, and the fact that male students who come to the department with less desire and expectation see themselves fit to work in the profession and think about working in the profession is low compared to women supports each other. Given the level of participants adequate vision of journalism education according to the classes in which they were educated, it is seen that as the class increases, the level of finding education sufficient decreases. It is said that the desire to work in the profession decreases as the class increases according to the relationship between the classes in which the students participating in the study and the thoughts of working in the profession decisively. There is consistency with previous results. As the class increases, the rate of finding education adequate and working in the profession decreases.

According to the results of the interview, it is seen that academicians and industry representatives have similar thoughts in general, and not much decomposition comes to the fore. As for the function of journalism education, the education of a good journalist, messenger in general comes first. Although similar problems are listed in relation to the problems of journalism education, there are differences in the issues put forward by sector representatives; the academics didn't come from within the sector and the field didn't match what was taught in the faculty. In the end, different solutions have been proposed to different issues in the sorting of problems. Sector representatives focus on cooperation on solution proposals. Although there are similar approaches to practical and theoretical courses, representatives of the sector Express that the number of practical courses should increase. As a result of comparing journalism education with the past, it was obtained that

academics and industry representatives were predominantly like-minded. An increase in the number of faculties and a decrease in the number of qualified students and academics are the main points of criticism. Similarities have also been obtained in assessments of the impact of technology on journalism. As for employment, sector representatives focused on the lack of qualified employees, while academics suggested that there is no healthy employment policy in general. When evaluating all these results, it should not be ignored that all social structures and processes that are not caused only by communication education have an impact on these issues.

In general, the study found that academicians, students and industry representatives have similar thoughts about expectations from journalism education. If the parties are provided with opportunities to discuss the relevant issues, it is assumed that they will reach similar conclusions, so that all parties will easily fulfill the relevant task assigned to solve the problems and speed up the process. In future studies on the subject, the application of universe and sample selection to different universities and cities or the application of different departments in communication faculties can contribute to the literature.

Kaynakça

- Abadan-Unat, N. (1972). *Batı Avrupa ve Türkiye’de basın yayın öğretimi*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Altun, A. (1995). *Türkiye’de gazetecilik ve gazeteciler*. Ankara: Çağdaş Gazeteciler Derneği Yayınları.
- Arık, M. B. (2007). Türkiye’de gazetecilik eğitimi: Tespitler ve açmazlar. Bilal Arık ve Mustafa Şeker (Ed.) *Bir sorun olarak gazetecilik* (s. 11-35). Konya: Tablet Yayınları.
- Arık, M. B. ve Bayram, F. (2011). İletişim eğitimi ve iletişim akademisyenleri: Veriler ışığında genel bir değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 81-98.
- Ataizi, M. ve Sever, N. S. (2017). Aldıkları eğitimle ilgili üniversite öğrencilerinin algı, görüş ve değerlendirmeleri. *Selçuk İletişim*, 9(4), 129-140.
- Balcı, Ş. ve Gülnar, B. (2012). Journalism education in Turkey: A survey about students’ expectations. *International Journal of Multidisciplinary Thought*, 2(2), 25-41.
- Dağtaş, E. (2003). Gazetecilik eğitiminde kuram ve uygulama ikilemi: Türkiye’deki iletişim fakülteleri üzerine bir araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 17, 143-200.
- Dağtaş, E. (2011). Üniversite sanayi işbirliği perspektifinden Türkiye’deki iletişim eğitimine ilişkin bir değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 32-48.
- Ergeç, N. E. (2014). Uluslararası yükseköğrenim trendleri bağlamında iletişim eğitimini yeniden düşünmek. *Selçuk İletişim*, 8(2), 5-31.
- Gezgin, S. (2005). Türkiye’de gazetecilik eğitimi, <http://www.konrad.org.tr/Medya%20tr/10suat.pdf>, Erişim Tarihi: 10.03.2018.
- Gezgin, S. (2008). Gazeteciliğin Türkiye’deki serüveni. Metin Işık ve Ayhan Erdem (Ed.) *Tüm yönleriyle medya ve iletişim* (s. 15-35). Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Gülsünler, M. E. (2008). *Halkla ilişkiler eğitimi*. Konya: Tablet Yayınları.

- Güz, N., Yanık, H. ve Yegen, C. (2017). İletişim fakülteleri eğitim sistemine yönelik yeni bir yaklaşım. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1546-1560.
- İnuğur, M. N. (1988). *Türk basınında iz bırakanlar*. İstanbul: Der Yayınları.
- Karakoç, E. ve Taydaş, O. (2014). Türkiye'deki iletişim fakültelerindeki radyo televizyon ve sinema eğitimi üzerine bir inceleme. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 190-210.
- Kılıç, M. ve Arık, M. B. (2013). *Yükseköğretimde teori-pratik ikilemi: İletişim öğretimi örnekleme*. 1. Uluslararası Medya Çalışmaları Sempozyumu, 20-23 Kasım 2013, Antalya.
- Mora, N. (1988). *Batı Avrupa ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak Türkiye'de gazetecilik eğitimi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Öztürk, S. (2011). İletişim eğitiminin hedefi: Yeni bir entelektüel yaratmak. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 145-156.
- Peltekoğlu, F. B. (2001). *Halkla ilişkiler nedir?*. Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.
- Şeker, M. ve Şeker, T. (2011). İletişim eğitiminde temel sorunlar ve açmazlar. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 99-118.
- Terkan, B. ve Balcı, Ş. (2007). Gazetecilik eğitiminin aktörlerinden biri olan üniversite öğrencilerinin gazetecilik eğitimine ilişkin düşünce ve beklentileri üzerine bir araştırma. Bilal Arık ve Mustafa Şeker (Ed.) *Bir sorun olarak gazetecilik* (s. 37-69). Konya: Tablet Yayınları.
- Tokgöz, O. (2003). Türkiye'de iletişim eğitimi: Elli yıllık bir geçmişin değerlendirilmesi. *Kültür ve İletişim Dergisi*, 6, 9-35.
- Tokgöz, O. (2006). Türkiye'de iletişim araştırmalarında iletişim eğitiminin rolü ve önemi. *Küresel İletişim Dergisi*, 1, 1-12.
- Tokgöz, O. (2014). Türkiye'de iletişim araştırmaları içinde 1970'li yıllarda Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde yapılan iletişim konusundaki doktora tezlerinin rolü ve konumu. *İlef Dergisi*, 1(1), 115-142.
- Topuz, H. (1973). *100 soruda Türk basın tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Topuz, H. (2014). *II. Mahmut'tan holdinglere Türk basın tarihi*. 5. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Uzun, R. (2007). İstihdam sorunu bağlamında Türkiye'de iletişim eğitimi ve öğrenci yerleştirme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 25, 117-134.
- Uzun, R. (2011). Türkiye'de gazetecilik eğitimi: Değişimler ve eğilimler. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 119-132.
- Ünlü, S., Atabek, N. ve Taşçı, D. (2002). Türkiye'deki iletişim fakültelerinde öğretim elemanı profili. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 13, 333-352.
- Yaşın, C. (2015). Türkiye'de gazetecilik eğitiminin bilginin gelişimi temelinde çözümlenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 41, 39-63.

Yıldırım, B. (2009). *Gazetecilik eğitimi: Değişim ihtiyacı ve dönüşümler*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Yıldırım, B. (2010). Gazeteciliğin dönüşümü: Yöndeşen ortam ve yöndeşik gazetecilik. *Selçuk İletişim*, 6(2), 230-253.

Yıldırım, B. (2012). Dünyada ve Türkiye’de gazetecilik eğitimi: Kısa bir kurumsallaşma tarihi. Ömer Özer (Ed.) *Haberin doğası: Gazetecilikte idealler ve sorunlar* (s. 413-464). Konya: Literatürk Yayınevi.

Yıldız, Ö. E. (2003). *Türkiye’de gazetecilik eğitimi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yükseköğretim Kurulu, <https://istatistik.yok.gov.tr>, Erişim Tarihi: 16.02.2021.

Araştırmacı Katkı Oranı: Fadimana Tanacı %60, Şükrü Balcı %40 oranında katkı sağlamıştır.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar: Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.